

REDACTIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2,
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERTIUNILE:

pe 1 fir garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia-oară 4 cr. și timbru
de 80 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sânt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Pactul și naționalitățile.

(88) Ziarele din Cisleitania toate, fără deosebire de naționalitate și de partide politice, vorbesc despre proiectele de legi privitoare la reînnoirea pactului economic, în cuvintele cele mai indignate și condamnătoare, ca de ceva ce este — zic ele — merit a revolta până la cel mai mare grad ori-ce locuitoriu al Austriei, întru atât de nefavorabile pentru această jumătate a monarhiei sunt învoelile stabilite între cele două guverne.

Chiar și „*Neue Freie Presse*“, această veche și cea mai credincioasă dar' totodată cea mai splendid plătită favorită din Viena a hegemonilor noștri, zice între altele:

„Contractele cu Ungaria sunt porunca unui învingător, ear' nu o convențiune liberă, dreaptă și pacinică între state independente. Acest pact nu este rezultatul unor concesii reciproce în tratări, ci cucerirea celui mai tare după o campanie câștigată, în care Austria a fost bătută... Guvernul austriac a făcut atâtea concesii ministeriului unguresc, în cât pare-că există principiul, că Ungaria trebuie să fie plătită pentru existența unității economice și poate și a armatei comune“.

În sensul acesta sună comentariile unor foioi germane și slave: e-nunțările oamenilor politici ai tuturor partidelor.

La noi, în Ungaria, organele oficiale, semioficiale și cripto-oficiale ale guvernului, preamăresc se înțelege înțelepciunea și îndemânătăcia stăpânilor lor, cari atâta au putut stoarce dela „*mégis hunczút a nemet*“. Și totuși trebuie să fie de astă-dată întru câtva întemeiate laudele foilor nutrite din ieslele guvernamentale, dacă însuși „*Magyarország*“, foia lui *Bartha Miklós*, vorbind în nrul seu dela 21 c. despre proiectele în chestiune zice, că cuprind „dobândiri considerabile“ (nevezetes *vivmányok*) și că „înaintăm prin ele și în afacerea băncii de note“.

În fața acestor aprecieri conglăuitoare din tabere contrare, s'ar putea conchide, că stăpânitorii noștri cu atâta pricepere negustorească și bancherească au „lucrat“ pe „Svabi“ că așa de bine 'i-au tras pe sfoară, atâtea foloase au știut să stoarcă de la ei, în cât noi, cestia din Ungaria, vom putea acum — presupunând că învoiala se va intrupa — nu numai să-i ajungem pe cei de dincolo, dar' să-i chiar întrecem în dezvoltarea economico-financiară.

Se poate să fie ceva adevăr în aceste speranțe. Dar' oare națiunile nemaghiare pot ele să simtă bucurie de astfel de cuceriri, foloase și trageri pe sfoară făcute asupra Austriacilor? Pot să fie vesele, chiar dacă ar fi adevărat ceea-ce reese atât din indignarea ziarelor din Austria cât și din bucuria pe față și ascunsă chiar și a adversarilor politici ai guvernului actual?

Nu! Nu putem fi recunoscători, nu ne putem bucura nici înveseli, nici chiar de cuceririle adevărate ce le-ar fi dobândit Ungaria dela Austria. Căci

abstragând dela umilitorul fapt, că toate se fac de nobis sine nobis, știm prea bine, că ori-ce cucerire politică și ori-ce folos material pe care norocul și impregiurările o aduc țerii acesteia, hegemonii noștri o confiscă numai pentru sine, pentru neamul și neamurile lor. Ba și mai rău: ori-ce folos, ori-ce dobândă, fie politică fie economică, o prefac fără scrupul, fără milă și frica de Dumnezeu de-adreptul în armă ucigătoare contra noastră, a popoarelor nemaghiare și mai ales împotriva Românilor.

Istoria Ungariei, ear' mai ales dezvoltarea lucrurilor din secolul present ne-o dovedește la ori-ce pas, pe ori-ce pagină a ei. Au doară n'au prefăcut ei, hegemonii noștri, și cea mai ideală mișcare a spiritelor din veacul XIX-lea, suflarea liberatoare de la 1848, în aer înăbușitor, sugrumător și în mo-ciră otrăvitoare pentru celelalte popoare conlocuitoare cu ei? În ce altă schimbat'au ei oare lozinca de atunci a lumii întregi: „*libertate, egalitate, frățietate*“, dacă nu în contractul lor: *robie, nedreptate și ură*? Dreptu-i ori ba? Să înmulțim pilde? Să nu ne estindem acum, le vom înșira noi altă-dată.

Nu ne putem însufleți deci nici de cuceririle materiale, fie cât de însemnate, ce ar rezulta eventual din reînnoirea pactului economic cu Austria, știind bine că ori-ce folos în mâinile lor, ale îngâmfaiilor noștri stăpâni, se prefac pentru noi în pagubă; fie-care florin dobândit va fi un cuiu mai mult în cosciug, în care tind să ne îngroape pe noi, popoarele nemaghiare, ear' în primul rând pe noi Români, de cari se tem ei, în închipuirea lor bolnăvicioasă, isvorită din rea și tulburata conștiință, mai mult de cât de ori-care altul. Știm că milioanele și „*vivmány*“-urile le-ar în-trebuința în primul rând pentru promovarea maghiarisării, prin institute așa zise „culturale“ și kulturegylet-iste, prin gendarmi și cabinete negre, prin năpăstuirii de tot felul și soiul. Cu cât mai multe milioane și „*viv-mány*“-uri le vor sta la dispoziție, cu atât vor fi mai înfumurați, mai intoleranți, cu atât „*rendszer*“-ul desvilit de Robonczy va strica mai mult, va face „*inteligenta mai coruptă și poporul (lor) mai slab*“ — după vorba lui Ugron.

Și deasupra tuturor jidanul rînjind triumfător!

Nu! popoarele nemaghiare n'au de loc motiv de a se bucura de trage-rea pe sfoară a Austriacilor prin învoelile despre reînnoirea pactului economic.

Ingrijire părintească nepoftită.

Cetim în „*Tribuna*“ de la 14(26) c.: Azi am primit următoarele:

„Guvernul reg. ung. a aflat, că „Asociațiunea Transilvană“ imparte între învățăceii de măiestri mai multe stipendii, pe cari până acum 'i-le-a pus la dispoziție societatea „Transilvania“ din București.

„Ministrul reg. ung. de comerț a provocat „Asociațiunea“, ca să respingă acest ajutor al „Transilvaniei“ și să se adreseze lui și el în va da, în contul bugetului seu, ajutorul din chestiune“.

„*Tribuna*“ nu spune cine i-a trimis această ofertă mărinimoasă și mai a-lăogă următoarele șire.

Știrea cuprinsă în acest comunicat ni-se confirmă și din cercurile „*Astrei*“. Guvernul a dat mai de mult oprirea de a mai primi „Asociațiunea“ ajutoarele „*Transilvaniei*“. În pertractările pornite în urmă, guvernul a venit printr'un rescript, sosit aici tocmai în Sâmbăta Paștilor, să oferească însuși „Asociațiunii“ ajutoare pentru învățăcei.

Comitetul „*Astrei*“ însă nu a hotărît încă în cauză. Casul e nou, dar' nu e unicul. Măne o să dăm detalii.

Când ne vor sta la dispoziție date mai pozitive despre această dragoste și cinste nepoftită, ne vom spune suventul.

Sinodul eparchial.

Sedința III.

Deputații Alexandru Filip și Ioan Papcer concediu și li-se dă.

Urmează raportul senatului bisericesc al consistoriului aradan, care cetindu-se se ia de basă la debaterile speciale.

În special comisiunea propune îndeplinirea alor două locuri în senatul bisericesc.

Zigre propune, fiind-că consistoriul n'a propus îndeplinirea, să nu se decreteze îndeplinirea.

Ciorogariu înacă ține că da, să se aștepte propunerea consistoriului, dar' să se îndrume totodată consistoriul a o face aceasta pe sesiunea viitoare, căci din principiu e contra reducerii consistoriului la un biou diecesan, ci mai vartos ar vrea să rămână aceea de ce e destinat, un for pus pe bazele largi contemplate de statutul organic și inaugurat la începutul constituționalismului.

Se susține în suspens alegerea până pe sesiunea viitoare.

Zigre atrage atențiunea consistoriului, să se reguleze chestiunea teologilor absoluți, cari nu sunt hirotoniți, și sunt aplicați în funcțiuni străine de biserică. Sinodul înacă recomandă în atențiunea Preas. Sale această chestie.

Celelalte propuneri făcute de comisiune într'un negligé destul de lax, se primesc fără discuțiune.

P. Rotariu cetește raportul senatului școlar al consistoriului aradan, care se primește de basă pentru dezbaterile speciale.

Comisiunea școlară propune, ca sinodul să ție la cunoștință activitatea consistoriului. La lefele învățătorilor comisiunea avisează consistoriul la concludul din 1896, care prescrie procedurile pentru îndeplinirea salariilor la 300 fl.

La quinquinale asemenea se avisează consistoriul la executarea concludului din 1897.

La catechisările școalelor din Budapesta comisiunea propune, să se ție cu plăcere la cunoștință înstituirea dlui Bogoievici.

S. Antonescu propune să se ție la răspundere preoții pentru pierderea școalelor confesionale.

Ciorogariu înacă e de acord, ca să se ție la răspundere pentru pierderea școalelor confesionale. Din raport însă și-a câștigat impresia, că pierderea școalelor e simptomatică, în celelalte protopopiate obvin numai sporadic, până când în protopopiatul Radnei se întâmplă en masse, cu locul perdem locurile. Aici deci, unde se ivește aceasta

simptomatică desertare, să se ție sub cercetare însuși șeful tractului, ca să se constate, că nu cumva din vina sfinției sale se întâmplă desertările.

I. Goldiș scuză pe protopopul Beleş cu aceea, că protopopiatul Radnei cade în preajma trenului, și așa 'i este mai îndemână inspectorului.

Sinodul îndrumă consistoriul a proceda cu toată energia contra tuturor și tuturor obstaculelor pentru salvarea caracterului școalelor noastre.

Creditul României în străinătate.

Corespondența noastră din București, publicată în numărul de ieri, vorbește și de rezultatul strălucit ce a obținut pe piața din Paris împrumutul de conversiune în suma de 180 milioane franci, ce a contras Statul Român acolo. Eacă încă unele voci din presa franceză despre acest rezultat.

Mesagerul din Paris dela 16 Aprilie:

Cu toate împrejurările defavorabile în mijlocul cărora s'a făcut ieri subscripțiunea împrumutului român 4% amortisabil de 180 milioane lei, operațiunea a reușit pe deplin după informațiunile ce primim în această privință. Și cu toate acestea, se știe până la ce punct piața a fost turburată zilele acestea din cauza preocupărilor isvorite din conflictul ispano-american. Cea mai mare parte din fondurile de State au fost afectate de realități precipitate și de vânzări făcute de speculațiune. Cu toate acestea fondurile române au rămas aproape neatinse în această zăpăceală generală și acest rezultat se datorește negreșit faptul evidenț că România este, prin situațiunea sa, în afară de conflictele în perspectivă și nu poate suferi nici o jignire fie chiar indirectă din punctul de vedere economic.

Cursul de compensațiune pentru 4% amortisabil din 1894 a fost astăzi de 94,35 și 95,50 pentru 4% din 1896. După 15 zile găsim cursurile aproape neschimbate față de acelea din lichidațiunea precedentă. Cursul de 93% cu care s'a emis noul împrumut echivalează cu 465 fr. de obligațiune de 500 fr. 4%, ceea-ce reprezintă o plasare cu 4.30%.

Economistul francez:

„Cu toată influența stărei generale a pieței, fondurile române s'au ținut bine, la 100 fr. rentă română 5% din 1875 care va dispăre; 101.30 renta amortisabilă 5% 94,40 din 1895; 94.3 și 96 cele două emisuni amortisabile 4% din 1894 și 1896. Diferențele 4%, bine înțeles că în acestea intră cel nou, fr. 93, care este cel mai avantajos ca venit; diferența este chiar simțitoare față cu vechile fonduri de aceeași natură“.

Expres-Finance din Paris:

„Astăzi s'a închis subscripțiunea împrumutului român 4% amortisabil de 180 milioane. Cu toate împrejurările defavorabile și preocupările provocate de conflictul ispano-american, misiunea a reușit pe deplin“.

Journal financier Français:

„Subscripțiunea la împrumutul român 4% amortisabil de 180 milioane, închisă la 15 Aprilie, a reușit pe deplin cu toate împrejurările defavorabile și preocupările produse de conflictul ispano-american.“

„Aci cari fac economii și-au dat bine seamă că fondurile române sunt în afară cu totul de conflictele în perspectivă. De aceea, în mijlocul zăpăcelei generale, fondurile române au păstrat o ținută bună: 4% amortisabil din 1894 a rămas cota 94.50 și 4% din 1896, 96. Iată ceea-ce este de bun augur pentru noul împrumut care a fost emis cu 93 și care are înaintea lui o diferență de plus-valută avantajoasă. În adevăr, pe cursul de 465 fr., ceea ce echivalează cu 93% obligațiunea noului împrumut dă un venit de 4.30%“.

Adunarea fondului preoțesc.

Ca în anii precedenți, așa și acum s'a convocat și ținut adunarea generală a fondului preoțesc din diecesa Aradului.

Cetind cele scrise despre fondul numit, am așteptat de tot hotărât, că se va face ceva lucru bun și în interesul preoțimeii noastre, care mai ales acum are a se lupta cu cele mai mari greutăți.

La înființarea fondului s'a plănuțit a crea un fond de pensiuie pentru preoții noștri, dar, cum zice P. S., Sa așa zic și eu: „unde dai și unde crapă”, a fost planul, numai și acela spre marea noastră durere nu este executat nici până astăzi.

Să descriu adunarea:

Conform usului, vin protopopii și câte 2 delegați ai preoțimeii din fiecare protopopiat și se adună sub presiunea P. S. Sale Episcopului diecesan. Ora întrunirii era fixată pe 11 ore a. m., dar' abia erau de față din cei 51 de membri cu ceva peste jumătate și aceia mai mult protopopi veniți la poruncă și abia câțiva preoți, cari ar trebui să se intereseze de soarta fondului.

Pe la orele 11 vine P. S. Sa deschizând adunarea prin o vorbire acomodată și plină de povețe. După aceea își ia rolul Cioara cel vestit cu cotețul, cetește raportul, care în multe părți a fost discutat. Auzind atâtea jalbe contra preoților, cari nu vreau să solvească taxa fondului, uniudoriau suspendarea celor cu restanțe. Se zice anume, că preoții sunt oameni, cari doresc ajutare din fond fără ca să contribuiească însă cu ceva la acel fond.

Așa ceva nu 'mi-am închipuit. A timbra în așa mod o tagmă nouă însemnată, cum este preoțimea, o consideră fiecare om cinstit de o insultă, carea trebuie respinsă de tot rezolut.

O vom respinge, dar' nu în forma propusă de colegul din Bănat, căci acea procedură ar fi blamagiu pentru noi preoții români.

În toată adunarea — referitor la prosperarea fondului — am auzit două propuneri și anume: preotul din Pecica, dr. Dim. Barbu a propus, ca să se facă statute noi în cari să fie garantat viitorul preoțimeii și al familiilor, să se pună taxa amală mai mare, care ar solvi-o fiecăre cu inimă bună, dar' nu întră împrejurările actuale, când văduvele și orfanii preoților sunt espusi la voia gremiștilor și când acei orfani sunt siliți a cerși mila ce o primesc. Statute și iar statute și administrare. A doua propunere a făcut-o preotul din Orade, Andrei Horvath, care a spus, că fiind manipularea fondului necunoscută înaintea preoțimeii, aceea să vadă intratele și ieșitele, să se

tipărească bilanțul fondului, poziție e poziție și acela să fie distribuit fiecărupreot cel puțin cu 30 zile înainte de așinare, ca așa fiecare să și poată face observările.

A sunat glasul în pustie, cărările nu se îndreaptă. Propunerile nu s'au luat în considerare, spunându-li-se propunătorilor, că sunt oameni tineri, n'au destulă prax. Iată că preoții noștri sunt plătiți.

Toată adunarea generală, toată manipularea este un pictus masculus; vedem, că avem de a face cu oameni cari nu aștept. Am suferit, am răbdat până acum, dar' ne vom ști face datoria. Sinodul eparchial conține bărbați cari doresc înaintarea preoțimeii noastre, vor face interpelare referitoare la starea fondului preoțesc, și vor pretinde, ca acel fond să se depună pe base solide și reale, în cari preoțimea să și aibă toată încrederea. În forma de astăzi este numai o insultă și o batjocură, și așa nu mai poate exista.

Înțelegeți gremiști și vă plecați, că cu noi — cei cari muncim în via Dului — este Dumnezeu.

atata.

Răsboiul ispano-american.

După ce am dat mai pe larg descrierea forței navale a flotelor celor două state pornite în răsboiu, fiindcă el se va purta mai mult pe mare de cât pe uscat, dăm acum și unele date despre starea armatelor lor respective.

Statele-Unite.

Armata americană nu are nimic comun cu armatele europene; ea nu e de cât o gardă națională și o gardă de frontieră, fără nici o pregătire din punctul de vedere al mobilizării. Efectivul ei este de aproape 30.000 de oameni (12.000 infanterie, 6000 cavalerie, 4000 artilerie, 8000 impiegați în serviciile tehnice și în serviciile auxiliare). Infanteria cuprinde 95 batalioane, numite regimente și având fie-care câte opt companii; unități tactice mai mari de cât batalionul nu există. Cavaleria are 10 regimente, fie-care cu câte 10 jumătăți de escadron. Artileria de câmp și de fortăreață e compusă din 5 regimente, cu câte 12 baterii; numărul tunurilor de cari dispune fie-care regiment este variabil.

Armata aceasta, foarte slab organizată, nu e de cât cadrul armatei de companie; aceasta, constituită cu miliții, va fi cu totul improvizată cu elemente instruite puțin sau de loc, cum s'a făcut și în răsboiul Secesiunii. Fie-care Stat poate convoca în miliții pe toți cetățenii valizi; recentul proiect de

lege, relativ la mobilizarea a 400.000 de oameni, n'ar fi deci de cât punerea în vigoare a acestei vechi dispozițiuni. Marea majoritate a milițienilor, astfel convocați, ar fi cu desăvârșire străină de arta militară. Într'adevăr, singura pregătire militară, dată în timp de pace, constă în cursuri publice, anexate la stabilimentele de instrucție și frecventate de milițieni voluntari. Numărul acestor voluntari instruiți teoreticește este, după cifrele oficiale, de 100.000. Acești 100.000 de oameni vor forma deci singurul miez ce se poate utiliza pentru întărirea armatei active.

Statele-Unite au 18 admirali, 703 oficeri superiori și subalterni, 12.000 de mateloți și 750 de ucenici. Întreg personalul este format prin angajamente voluntare, contractate pe perioade de 3 ani, și nu poate prin urmare, să dea o rezervă egală cu a Spaniei.

Spania.

Armata spaniolă, perfect organizată și instruită, va cuprinde în răsboiu, deosebit de cei 135.000 de oameni destinați pentru Cuba, 8 corpuri de armată cu 340.000 de oameni și 952 tunuri.

Dacă Spania are oare-care inferioritate din punctul de vedere material, lucrurile stau cu totul altfel întru cât privește personalul. „Peninsula iberică”, zice locot. de marină Balincourt, a produs pe cei mai buni marinari din lume, și ei n'au degenerat.”

Marina spaniolă are 22 oficeri generali și 870 oficeri superiori și subalterni. Echipagiile ei cuprind 14.000 sub-oficeri și mateloți, 7000 soldați de infanterie de marină și 1500 soldați de artilerie. Recrutarea echipagelor se face pe cale de înscriere maritimă, care poate procura patru contingente de rezervă, 16.000 de oameni în total.

Sărăcia în Spania.

Cei 3 ani de răsboiu în Cuba au adus Spaniei, după date oficiale, pagubă de 100.000 de oameni și de 1500 milioane de lei. Hărțile de valoare au ajuns la o scădere de 40 la sută. După un raport al băncii, în 1897 operațiile comerciale au fost de 935.700.000 lei, în 1896 fuseseră de 1.480.200.000; deci rezultă o scădere de 550.500.000 de lei dela un an la altul! Țărani pier de foame. În multe locuri se hrănesc numai cu buruieni și rădăcini; în multe orașe au prădat magazinele de cereale și brutăriile. Femeile își adorm copiii cu zamă de mac, de milă să nu-i mai audă plângând de foame.

Românele în streinătate.

Ziarul Parisian „Figaro” se ocupă în aștă numeri consecutiv de încântătoarea Nuovina și de Elena Văcărescu.

Vom reproduce aci, cele ce scrie marș ziar parizian despre aceste Române.

Nuovina a debutat la Opera comică Carmen. Iată ce scrie „Figaro” despre dntsa sub titlul M-me de Nuovina:

„Carmen de astă seară la Opera comică. De origină română, se trage dintr-un din cele d'ntii familii din București (?). Măritată la vârsta de 20 ani cu un secretar de ambasadă, ea a fost la începutul vieții sale femeie elegantă și frumoasă, adornată de saloanele diplomatice.

„Văduvă foarte tină, ea a luat lecții de canto la Victor Maurel, și în 1890 a dus la Bruxelles, după cererea lui Massenet, spre a crea Eclairmonda acestuia. După de partu ani ea a cântat în teatru la Marnaie: Salammbô, Armida de Gluck, Lohengrin, Oberon, Don Juan și repertoriul acestui interval, ea vine, după cererea lui libes, să creieze la Opera comică Kaspari.

La Londra ea a cântat Margareta în Faust, alături de Jean de Reszke și la salle, și a cântet la Windsor în fața reginei.

La 1895 se reîntoarce la Paris și ea cu mult succes la Opera comică la Nuovine și Carmen. În urmă, la Moscova, Petersburg, Milano, București, Budapesta, Liza Nizza, unde a creat pe Andrea Chenier, Giordano, reputațiunea ei creștea mereu. Ea este, actualmente, una din cele două sau trei soprane dramatice cari conțeaș în Europa.

Notăm că Nuovina a cântat cu succes enorm, așa că a fost angajată să mai joace două-ori Carmen, afară de cele două pentru cari fusese angajată de la început.

În numărul următor „Figaro” se ocupă de compatrioata noastră Elena Văcărescu. Iată ce scrie și despre aceasta:

„D-goara Elena Văcărescu, ale cărei cărți formează subiectul conferinței pe care D. Jules Bois o va ține în astă seară la Bondinière, cu concursul D-goarei Blanche Dufrene, este cea tină fată română care trebuia să fie regină a României prin căsătorie de înclinațiune cu prințul tenitor.

Brună, foarte brună, privire de asemănare brună, rînd pe rînd visătoare și reabilă după suvenirea care revine sau hotărâtă ce trebuie să ia, tinăra patriciană care inspirat frumosul roman de la curtea București, este foarte inteligentă și foarte instruită, vorbește toate limbile Europei mai ales a noastră (franceza), pe care scrie cu o rară originalitate.

În versuri, într'un volum intitulat „Sereines” (Suflete senine), și într'o co-

Police Verso

R O M A N

de

Alexej Alexejevits Lugovoi

II.

(Urmare)

Taurul furibundează mai departe. Sângele calului îi rosește coarnele și fruntea, se scurge în jos până la fâlcii, unde amestecându-se cu zoile spumegătoare cade pe năsipul arenei în pete roșatică. În fuga sa taurul mai sfășie un cal, intestinele ies afară și se leagănă încoaci și 'ncolo printre picioarele animalului; calul însă se ține pe picioare și călărețul asteaptă în liniște noul atac.

Dar' taurul e deja departe, umblă prin celalalt capăt al arenei și earăși îi lucrește în ochi mantaua roșie a campeadorilor, cari aleargă de pare că zboară, nu alta. Cu buze spumegătoare, cu ochi încruntați în sânge, taurul în fine se oprește, răsufliă greu și pântecul i-se umflă și retrage ca o beșică în care sufii. Doi piccadori a-

leargă spre el din două direcțiuni diferite. Taurul privește împrejur și face un pas, ca și cum și-ar trage de seamă, că asupra căruia să se arunce. Unul dintre cai se cutremură din tot trupul și nechează plângătoriu, spăriat de înflorătoarea dihanie. Un minut încă, și cade la pământ cu trupul străpuns, în timp ce cu greutatea trupului seu își acopere sub sine călărețul. Ear' taurul își mai implântă odată coarnele în trupul nefericitului cal. Campeadorii îl irită de nou cu mantalele lor și-l înșeală a se depărta de victimă, ear' culii trag de sub cal pe piccadorul; e teafăr și însuși trece dincolo de barieră, ca să-și iee un alt cal. Jocul durează mai departe. Încă doi cai sunt sfășiați de coarnele taurului și se tăvălesc în propriul sânge, care stropște în toate părțile.

Acum răsună sunet de trompete. Piccadorii părăsesc arena. În locul dinșilor apar banderillerii.

— Ce drăguți sunt! strigă în amfiteatru o ascuțită voce femeiască.

Mulțimea, care se delectează în caii sfășiați, e în dispozițiune veselă. Acum urmează un joc mai puțin sânger, dar' nu mai puțin periculos. Banderillerii trebuie să implante în gâtul taurului pumnalele lor înțotonate cu funde și cu flori. Cu câtă is-

tețime aleargă, în amândouă mâinile ținând câte o banderillă, deadreptul spre taur! O clipită — și săgețile sunt în pelea gâtului, cauzând animalului arzătoare dureri. Ear' banderillerul a sărit deja la o parte și taurul nici că-l poate vedea.

Și eară și eară își implântă săgețile în gâtul taurului banderillerii, și eară și eară fug din vederea lui. Chinutul animal se repede asupra unuia dintre ei, care continuă mai departe jocul și luând a mână sulita ce stătea aruncată pe năsipul arenei, se postează în fața dihaniei ce aleargă spre dinsul. Nemijlocit în fața taurului implântă sulita în pământ și cu istețimea unui acrobat răzământându-se pe ea se aruncă peste spatele animalului. În locul contrariului, taurul dă numai de sulita căzută la picioarele dntusului și aleargă acum furios în toate părțile, căutând după victima răsbumărei sale. Aplause puternice, ca tunetul, răsplătesc pe istețul banderiller.

Eară sunet de trompete. Banderillerii și-au terminat jocul și urmează acum la rând matadorul. Eată-! Întră în arenă superb și curagios. Aici el este singurul domn stăpânitoriu! Nu este aici nime asemenea dntusului. Mii de ochi se îndreaptă spre erou plini de dragoste. Ear' el temerar și curagios dă pept cu turbatul animal, care

mai înflorătoriu e și de cât leul ori Da, căci nu de mult pe năsipul arenei s'a luptat cu un leu și cu un taur, pe ambele fiare le-a străpuns coarnele și nu li-a dat răgaz să-l sfășie dinții lor. Și acum știe bine matadorul prin o mișcare greșită, ori și prin o mică neatențiune își perde viața.

Dar' el nu se teme. Temerar, în nent se duce drept în fața înflorătoriu seu rival. Deliriu, în care-l trage conștiința curagiului seu, nici nu-l dă gaz să cugete la pericol. Desprețușnicul și se joacă cu moartea la marginea abisului; acesta e cel mai mare deliriu există pe lume și pe care numai puțin pot să-l cunoască. La astfelu de risicăm viața, și rar se întemplă să o pierdă aceasta împrejurare îndeamnă pe cei temerari până la exagerare, ca gratia procure cel mai mare deliciu.

Spaniolul mai mult invidiază soarta matadorului, de cât pe a regelui seu.

Acum matadorul stă în fața taurului iritat prin lina adiere a muletei.

(Va urma).

de legende din țara sa, victima politicii române a exhalat tînguirea sa mișcătoare.

Foarte serbată când vine la Paris, D-ra Văcărescu consimte câte odată să-și citească singură poeziile sale în fața câtorva întîmi, și ca cetitoare, abia are perechie.

O carte veche.

Părintele protopop Constantin Gurbanu a descoperit în biserica ort. rom. din Iarcoș (cott. Aradului) un exemplar bine conservat din *Cazania lui Varlaam* (tip. Iași, 1643) și a avut bunăvoința d'a mi-l pune la dispoziție. Aceiași carte se mai află și în biserica ort. rom. din Cuvin (cott. Aradului), iar la Gașca s'a dat de urma unui Ceaslov tipărit în Buzeu în 17 (15) Mai anii trecuți s'a aflat într'o comună tot din comitatul Aradului *Psaltirea* tipărită în Belgrad la 1651. Dl protopop C. Gurbanu mi-a împărtășit, că la o biserică a dat de un vechiu manuscris, pe care cât mai curînd mi-l va trimite spre întrebuițare.

Negreșit pe la bisericile noastre se vor fi aflînd multe cărți și manuscrise vechi, nelntrebuițate, aruncate ici-colo, a căror soartă va fi, că cu timpul vor fi rupte sau îngropate, cu un cuvînt pierdute pentru posteritate. Și toate aceste cărți și manuscrise, între cari pot fi și de cele necunoscute pînă azi, sunt de mare însemnătate pentru istoria culturii și literaturii naționale. Așa bună-oară *Cazania lui Varlaam* și alte cărți vechi tipărite în Moldova sau în Muntenia și întrebuițate pe la bisericile noastre din Ungaria și Transilvania, deosebit de clar, că Românii de pretutindenea s'au privit în totdeauna ca frați, ca o nație, de aceeași origine și cu aceeași limbă, și că a existat între ei unitatea culturii naționale, a cărei urmare naturală este unitatea limbii naționale.

Aceste considerațiuni mă îndeamnă a recomanda autorităților noastre bisericești, să se îngrijască, ca toate cărțile și manuscrisele vechi, egite din întrebuițare, ce s'ar afla pe la parohii, să fie consemnate, adunate și păstrate în biblioteca consistorială, sau mai bine în cea seminarială, unde cei ce se interesează de asemenea lucruri, să le poată studia.

I. Petranu.

NOUȚĂȚI

Arad, 26 Aprilie n. 1898.

Precum ca să se știe. Dl Nicolae Radu, fiul preotului gr.-ort. român din *Nevoeși* crescut cu prescurile bisericii orientale susținut la studiu 5 ani de zile din fundațiunea gr.-ort. Gozșdu, prin urmare tot de biserica ortodoxă ajuns la diploma de forestier, ear' acum prin această calificare ajuns în serviciul episcopatului gr.-cat. din Oradea-Mare, în calitate de forestier, a trecut la confesiunea gr.-cat. Am vrea să știm dacă Exc. Sa dl Episcop Pavel a cerut în schimb funcțiunei proselitismul dlui Nic. Radu, ori d-lui și-a schimbat credința de odată cu pâinea ce o mănăncă, căci la tot cazul e un interesant fenomen psihologic această schimbare la față.

Altfel atragem prin această atențiunea consiliului de administrare a fondului „Gozșdu”, care sigur are dreptul a trage la răspundere pe dl forestier N. Radu, care trebuie să cunoască dispozițiunile testamentare ale marelui mecenat, și dacă n'a simțit destulă tărie sufletească în sine de a păstra sentimentul de grațitudine față de maica bisericească ce l'a crescut și făcut ceea ce e azi, să-și expie măcar acum păcatul comis ca fiu de preot și fost stipendist restituind sumele ce le-a ridicat din fundațiunea Gozșdu în restimp de câțiva ani.

Volnicile dela Hondol și Turda. „Tribuna” primește din parte oficială competentă (? Care? Ce fel?) următorul comunicat:

„Îndată-ce guvernul a luat cunoștință despre cazul dela Hondol, a dispus cercetare. Cercetarea a constatat, că de fapt organele administrative au trecut peste cercul lor de competență. Autoritățile competente au desaprobat faptul și au îndrumat pe numitele organe administrative, ca pe viitor să se abțină dela așa ceva și să rămînd strict între marginile formelor legale”.

Nu e oare vr'un hamișag d'ale lui *Bánffy* la mijloc? Că tare ne-am, zău, uimi, dacă ar fi adevărat.

Liturgie românească în Viena. Metropolitul român din Bucovina a oficiat de Paști o liturgie românească în biserica grecească din Viena, asistat fiind de archiepiscopul Dr. Ioan Turcan, deputat în parlamentul din Viena.

Visitarea gimnasiunii din Brad. În zilele de 23—24—25 Martie a fost vizitat gimnasiunii din Brad, de către *Téglás Gábor*, directorul școlilor reale din Deva, ca delegat și reprezentant al guvernului. Cu plăcere a dat expresiune convingerii sale, că instrucțiunea stă pe nivelul recerut, ceea ce dovedește, că profesorii își implinesc chemarea cu conștiințiozitate. Numai poziția institutului, nu tocmai potrivită, fiind așezat — respective devenind în decursul timpului — prea în centru, în loc prea sgomotos și salarisarea prea modestă a profesorilor, le-a excepționat.

Tot contra lor. „Leipziger Neueste Nachrichten”, de la 9 Aprilie, publică sub titlul „Libertatea și dreptul în țeara Maghiarilor” un energic și corosiv articol, prin care se infierează fără cruțare sistemul politic din Ungaria.

Ministru român decorat. După cum se telegrafează din Constantinopol, dl I. C. Brătianu, ministrul lucrărilor publice al României, a fost decorat din partea Sultanului cu marile cordoane al Medjidiei.

Conferențe despre Români. Cunoscutul publicist francez *Jules Brun*, care e stabilit în București de vr'o 10 ani, a plecat zilele acestea în Franța, unde va face o nouă serie de conferențe filo-române mai ales la Paris, Lyon, Bordeaux, Toulouse, Lille, etc.

Subiectele acestor conferințe vor fi: România economică și financiară. — România la expozițiunile universale de la 1867 pînă la 1900. — Istoria dezvoltării României. — Ardealul. În timpul conferințelor se vor face mai multe proiecțiuni electrice.

Ninsoare și ger. În Galiția, Bucovina și o parte din județele Suceava și Dorohoi din Moldova, a căzut zăpadă în un strat de aproape 40 cm. grosime și e un ger ca iarna.

Arta română la Paris. La galeria de tablouri din „Salonul” Paris, unde se primesc numai tablourile cele mai renumite, s'a primit un pastel intitulat „Nostalgie” al d-șoarei *Olyga Kornea*, fiica dlui avocat din România, *Mihail D. Kornea*. Faptul primirii tabloului la „Salon” ne dă măsura talentului artistic al d-șoarei Kornea, pentru că juriul examinător al operelor ce se prezintă spre expunere, e compus din celebrități în arta picturii.

Congresul medicilor din România. La 10 și 11 Mai va avea loc în București al II-lea congres al asociațiunei generale a medicilor din țeară. Comitetul asociațiunei a făcut un demers pe lângă ministerul lucrărilor publice, pentru-ca să obțină bilete de călătorie cu preț redus.

Recolta aurului. În anul trecut recolta aurului din toată lumea a dat 234.000 de Klg., a cărui valoare în calcul mediu se

poate evalua la 807 milioane de franci. Epoca dintr'ani 1850 — 1860 se numește epoca aurului, dar recolta din timpurile noastre a trecut cu mult peste recolta epocii aurului. Astfel în această epocă s'a scos din băile de aur ale diferitelor țeri și continente 201.750 Klg., va să zică mai puțin cu 32.250 Klg. — Cel mai mult aur s'a recoltat în anul trecut în Statele-Unite (54.100 Klg.), ear cel mai puțin în Franța (195 Klg.) și în Anglia (64 Klg.) Băile de aur ale acestor două țeri sunt exploatate de tot și numai prin spălare mai află câte ceva aur (aur de riu.)

Medic român în Karlsbad. Med. Univ. Dr. *Romulus L. Crăciunu*, medic clinic în spitalul univers. imp. reg. din Viena (Clinica dlui consilier de curte Prof. Neusser.) Specialist pentru morburile interne. Medic al asociațiunei pentru îngrijirea studenților morboși din Viena Protector: Majestatea Sa împăratul etc. etc.

Ord. din 1 April—1. Octombrie dela oarele 6—11 a. m. și 2—5 p. m. în Mühlbadgasse casa „Schwarzes Ross”.

Păziți-vă sănătatea! Tuturor celor ce sufer de boale de piept, de boală de apă, de mistuire neregulată, dureri de stomac, de reumatism, guturai durere deochi și alte boale lăuntrice, apoi pentru boale de copii, se recomandă cu multă căldură medicamentele Kneippiane.

Se pot căpăta de-a dreptul sau prin poștă dela farmacia dlui Dr. Iulius Schopper în Oravița (Krássó-Szörény m.)

Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita apotecă!

AVIS!

Am onoare a face cunoscut On. public român, că cu 1 Mai a. c. îmi strămuit locuința și cancelaria în casa proprie, strada Fabian Nr. 7. (Casa fostului avocat Tarjányi Vilmos).

Dr. STEFAN C. POP,
advocat.

Am onoare a aduce la cunoștința On. public român și o clientelei mele, că localitatea cancelariei mele advocaționale din curtea „Victoriei” o am transpus în casa de sub Nr. 11 din calea Archiducelui Iosif (Iózsef-főherczeg ut 11-sz.)

Dr. IOAN NEMET,
advocat.

„Bihoreana”.

Oradea-Mare 21 Aprilie 1898.

Dăm cu plăcere loc următoarelor știri îmbucurătoare.

Onorabilă Redacțiune.

Întreprinderea noastră de-a înființa în Oradea-Mare un institut de credit și economii sub numele „Bihoreana” este încoronată de un succes splendid. Acțiunile emise de fundatori nu numai s'au semnat toate, dar s'a semnat peste cele 2000 de acții o sumă așa de considerabilă, în cât suntem în stare, ca institutul de credit și economii Bihoreana să-l înființăm cu un capital de 300.000 floreni.

Succesul splendid ce l'am ajuns în butul crizei economice din anul 1897, în prima linie avem să-l mulțămim publicului, care ne-a onorat cu toată încrederea și presei noastre, care ne-a înbrățoșat cauza cu cea mai mare căldură, pentru-ce rog să și primiți adanca mea mulțămită.

Azi suntem în plăcuta poziție de-o putea publica și convocarea la adunarea generală constituantă a institutului de credit și economii „Bihoreana” societate pe acții, ce se va ținea în Oradea-Mare la 12 Mai 1898 st. n.

Mulțămită publică.

În comuna Șepreuș (com. Aradului) pentru ajutorarea școlărilor săraci s'a arangiat o petrecere românească la 6/18 Aprilie a-

decă a 2-a zi de Paști, la care petrecere au luat parte următoarele doamne și d-șoare și s'au făcut mai jos înșirate suprasolviri: *Domnișoare:* Ot. Butiurca (Otlaca) V. Calman (Șepreuș) A. Chiriloviciu, M. Chiriloviciu (Mișca); Fl. Frentiu (Tolpaș); Veturia Huf (Apateu); V. Leu, [Talpoș] Constanța Mihăișu (Sintea); M. Petruțiu, E. Petruțiu, L. Sturza, C. Sturza și S. Serald (Șepreuș); L. Rocin (Ciumeaiu). *Doamne:* L. Frentiu (Talpoș); M. Calmar, Ella Neumann, Em. Peluțiu, A. Părvu, V. Rozian, H. Sturza, E. Sturdza, E. Senteș, Ec. Ursuțiu din Șepreuș; I. Huf (Apateu); S. Misuțiu (Sintea); A. Roxin (Cuimedin); N. Târziu (Chereluș).

Suprasolviri: I. Rozvan 8 fl., I. Fejer 3: 1, I. Vuculescu, I. Cichi 2 fl., I. Petruțiu, S. Chiriloviciu, A. Pașca, P. Tarziu, familia Rocin și Ursuțiu, Z. Mihaiu și D. Senteș câte 1 fl.

Primească marinimoșli donatori sincerile noastre mulțumite.

Șepreuș, la 20/4 1898 st. n.

În numele comitetului arangiator:
Demetriu Popa.

Învitate re la abonament

Deschidem prin această abonament pe anul 1898 la

„TRIBUNA POPORULUI”
Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an fl. 10.—
Pe 1/2 an „ 5.—
Pe 1/4 an „ 2.50
Pe o lună „ 1.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, avînd o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Dumineca.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI.”

ULTIME ȘTIRI

Înainte de a se fi întîmplat declararea formală a războiului, dintr'o parte ori din alta, dușmăniile între cele două flote au și izbucnit faptic, de câte-va zile. Anume corăbiile americane au prins câteva corăbii spaniole cu cărbuni și alt material de asemenea natură; dar deoarece-ce s'a întîmplat cazul înainte de declararea războiului, corăbiile spaniole vor fi slobozite, după chiar interpretarea foilor engleze, cari în înțelegere cu obștea țării negustorească, țin partea Americanilor.

Katã unele telegrame:

Washington, 26 Aprilie. — **Presidential Mac Kinley** a iscălit azi la 4 oare d. amiază hotărîrea privitoare la declararea de răzbel votată de cele două camere ale congresului.

Madrid, 26 Aprilie. — La senat, pe timpul discuțiunei asupra răspunsului la vorbirea de tron, ministrul-president Sagasta și-a exprimat marea bucurie de armonia partidelor și spiritul de jertfire al tuturora, sfîrșind cu următoarele cuvinte: „Spania poate fi învinsă, dar necinstită nici odată.”

Carliștii și republicanii s'au alăturat la guvern pentru a apăra în comun întregitatea patriei.

Key — West (portul Statelor-Unite de unde pornesc corăbiile americane), 26 Aprilie. Pe timpul când torpilorul „Foobe” esecuta măsurători în portul dela Matanzas, o baterie spaniolă ascunsă a pușcat de trei-ori asupra lui, dar' nu l'a nimerit.

Editor: Aurel Popovici-Barciannu.

Redactor responsabil: Ioan Russu Șirliannu.

De la fundatorii „Bihorenei“.

Convocare.

Institutul de credit și economii „Bihoreana“ societate pe acții, conform §-ului 154. din legea comercială, își va ținea adunarea generală constituantă în 12 Maiu st. n. dimineața la 9 oare, în Oradea-mare în sala mică a hotelului „Arborele verde“ (Zöldfa szálloda), la care adunare generală constituantă sunt invitați toți acționarii, cari au semnat acții la „Bihoreana“.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt următoarele:

- 1. Raportul fondatorilor despre numărul acționarilor prezentați la adunarea generală constituantă.
2. Alegerea presidentului, notariului și alor 3 membri pentru verificarea procesului verbal.
3. Raportul fondatorilor despre subscrierile acțiilor și despre plățirea ratei prime, în înțelesul §-lui 151 din legea comercială.
4. Propunerea fondatorilor în privință ridicării capitalului social de la

200.000 floreni la suma subscrisă în prospectul institutului.

- 5. Decisiune în privința constituirii institutului de credit și economii „Bihoreana“ societate pe acții.
6. Decisiune în privința absolvării fondatorilor de sub responsabilitate.
7. Staverirea statutelor.
8. Raportul fondatorilor despre denumirea primei direcțiuni pe baza dreptului susținut în punctul al 6-lea din prospect. (Legea comercială §. 183.)
9. Alegerea membrilor din comitetul de reviziune conform statutelor.
Dat în Oradea-mare la 10 Aprilie 1898.

În numele fondatorilor:

I. Roman, Dr. Coriolan Pop, president. notariu.

Acționarii subscriși în prospectele institutului pot fi reprezentați la adunarea generală constituantă și prin plenipotențiați, pre lângă prezentarea convocatoriului și depunerea adevărinței despre plățirea alor 10% din capitalul social.

Bibliografie.

„Biblioteca Noastră“ de sub direcțiunea dlui Enea Hodoș profesor în Caransebeș apare în fie care lună.
Numerele apărute până acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realități și Visări“, povești. — Nr. 2. Iosif Bălan, „Iancu de Hunyad“, cerc. istorică. — Nr. 3. și 4. G. Coșbuc, „Versuri și Proză“. — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alese“. — Nr. 6. N. Macovișteanu, „Dela Sate“, piesă teatrală. — Nr. 7. Zotti Hodoș, „Intocmai“ comedie.
„Istoria universală“ pentru școlile secundare de Vasile Goldiș, profesor. Volumul III. Evul nou. Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu, Brașov. 1897.
„Manual de Theologia Morală“ de Dr. Athanasie Mironescu Craioveanu, profesor la universitatea din București. Tipografia „Cărților bisericești“.
„Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol I.“ Cuvântări și acte. Vol. I. 1866—1880. Volumul I. 1881—1896. Edițiunea Academiei Române. București 1897.
„Gramatica Română“ pentru învățământul secundar de Ioan Petran, profesor. Partea II. Sintaxa. Arad. Editura autorului. Se poate căpăta și la administrația „Tribuna Poporului“.
„Abecedar ilustrat“ compus pe baza principiilor pedagogice moderne de învățătorii: Iosif Moldovan, Nic Ștefu, Iuliu Groșoreun, Nic. Boscaiu și Petru Vancu. Prețul unui exemplar 20 cr. A se cere la administrațiunea „Trib. Pop“.
Poesii de Aurel Ciato. Un elegant volum de peste 100 pagini, cuprinzând 40 de poesii dragălașe atât prin gândirile, cât și forma în care sunt turnate.

„Acte și documente relativ la Istoria Renașterii României, publicate de Dr. A. Sturdza. București. 1888—1896. Tipografia Carol Göbl. Cuprinde:
Volumul I 1) Tractatele dintre Principatele Române și Turcia. 2) Tractatele dintre Principatele Române și Rusia. 3) Tractatele dintre Turcia și Austria. 4) Tractatele dintre Turcia și România. 5) Tractate și acte între Puterile Europene relative la Paștele Otomană și Principatele Române.
Volumul II. Acte și documente din 1844 până la încheierea Tratatului de la Paris din 30 Martie 1856.
Volumul III: Broșuri relative la constituțiunea Principatelor Române după tractatele de la Paris. Prețul 15 lei.
Volumul IV: Acte și documente din 1 Martie până la 30 Iunie 1857.
Volumul V: Acte și documente din 1 Iulie până la 31 Decembrie 1857.
Volumul VI: Partea I: Procesele verbale ale Adunării ad-hoc a Moldovei, dela 30 Septembrie 1857 până la 21 Decembrie 1857. Partea II: Procesele verbale ale Adunării ad-hoc a Munteniei dela 30 Septembrie 1857 până la 10 Decembrie 1857 (Divanul ad-hoc din 1857 și Comisiunea Europeană din 1858).
Volumul VII: Acte și documente din 1858 până la înălțarea lui Alexandru al II-lea pe tronul Principatelor-Unite în anul 1859.
„Litrgia Sfantului Ioan Crisostom“ culeasă, aleasă și întocmită pe baza litrgiilor vechi bisericești, pentru corul parohial și altele — sopran și alt — de Nicolae Ștefu, învățător în Arad. Se poate căpăta dela autorul și administrațiunea noastră.

Valabil dela 1 Octomvrie 1897.

MERSUL TRENURILOR

Valabil dela 1 Octomvrie 1897.

Table with multiple columns showing train routes and fares between cities like Arad, Cluj, Oradea, Seghedin, Brad, Timisoara, and Moneasa. Includes sub-headers for routes like Arad-Budapesta, Arad-Cluj-Oradea-mare, Seghedin-Arad, Arad-Brad, Arad-Timisoara, Arad-Seghedin, and various intermediate stops.